

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Prima Duo Sæcula Complectens

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 13322648

§. 47. Apologia Athenagoræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66002)

Sæculum II. cendit; tum abjecta pera, palliolo, &
 A. C. 165. baculo, in quibus universus constabat
 Cynicorum instructus, primum Thus in
 ignem iniecit, & conversus ad meridiem
 ait: *Dæmones Patris, & Matris mea
 favete mihi, & suscipite*; his in medios
 ignes insiliit, flammisque in altum sur-
 gentibus, amplius de eo nihil apparuit.
 An. 165. Tragicus hic lusus contigit anno JESU
 Christi centesimo sexagesimo quinto.

§. XLVII.

Apologia Athenagoræ.

Euf. Chron. Athenagoras hujus Peregrini facit men-
An. 166. tionem in Apologia, quam edidit an-
Apud Just. no sequenti, ut creditur, centesimo se-
edit. 1615. xagesimo sexto, Imperatoribus Marco
 Aurelio, & Lucio Vero inscriptam; in
 qua solos Christianos persecutione pre-
 mi, conqueritur propter nominis um-
 bram, dum omnibus aliis populis secun-
 dum suas Leges, & Religionem vivere
 conceditur. *Nostri Persecutoribus, in-
 quit: satis non est, nobis bona nostra,
 honorem, & cætera omnia, quæ ab homi-
 nibus magni haberi solent, eripere; hæc
 enim omnia vilipendimus; fide nostra do-
 cemur, non solum eos, qui nos percutiunt,
 non repercutere, nec eos, qui spoliant,
 in judicio convenire, sed etiam, si quis
 nos cædat in unam maxillam, porrigere*
 &

Sæculum II.
A. C. 165.

& alteram, & si quis tunicam auferat, etiam pallium dare; hoc vero a nobis nec ferendum, nec dissimulandum, quod, postquam bonis nostris ultro cessimus, etiam nos ipsi, & vita nostra in periculum per iniquissimas criminationes adducatur, quarum suspicio ne quidem in nos cadere possit, quasque in calumniatores nostros jure meritissimo refundimus, & retorquemus. Si quis est, qui nos horum criminum possit convincere, non recusamus meritas pœnas, etiam atrocissimas; si vero in nobis, præter Nomen Christiani, crimen est nullum; vestri officii est, Maximi! & Sapientissimi Principes! justissimis legibus nos tueri. Quæ in hunc usque diem contra nos prolata sunt, in confusis rumoribus consistunt; nullus Christianorum de sceleribus objectis convictus fuit, imò nullus Christianorum scelestus est, nisi hypocrita sit. Orationem deinde in tria membra dividit, & ait: Tria sunt crimina, quæ nobis fama vulgaris oggerit; Atheismus, carnis humanæ comestio, & incestus; si verax est fama, nec ætati, nec sexui parcite, nos omnes cum uxoribus, & parvulis exterminate. Verum enim vero si inventa sunt, & inimicorum nostrorum calumniæ, omni alio fundamento destitutæ, nisi quod probitas, & innocentia nostra ipsorum invidiæ, & nequitia ad-
 versetur,

p. 4.

Sæculum II.
A. C. 165.

versetur, vestra erit æquitatis, vitam nostram, Religionem, & fidelissimum, qui optimos subditos decet, in vos affectum examinare, & eodem saltem jure inter nos, & adversarios nostros judicare.

Primo Atheismi suspicionem a Christianis amovere cupiens, multorum Philosophorum exempla affert, qui nullos esse Deos palam profitebantur, nec idipsum his Philosophis fuisse crimini datum. Deinde vero declarat; Christianos unum Deum adorare, rerum omnium Creatorem, qui nunquam esse incepit, quia, id quod est, initium habere non potest, sed tantum id, quod non est; Deum autem Creatorem omnia per Verbum suum condidisse. Ostendit Poetarum, & Philosophorum illustrissimos agnovisse, summum dari Spiritum, qui omnia corpora condidisset, vel saltem gubernaret, eosque sub alio verborum apparatu eandem, quam hodie Christiani profitentur, Doctrinam tradidisse. Quare igitur, inquit: *aliis de Deo & dicere, & scribere, quod sentiunt, licet, dum interim Leges nobis solis resistunt, nobis, inquam, qui solide Religionis nostræ capita demonstramus, dum ea, quæ Philosophi, aut Poetæ in medium afferunt, fallibilibus tantum conjecturis nitantur.* Probat deinde, tam ex ratione, quam

quam Prophetarum auctoritate, non nisi ^{Sæculum II.} unum Deum dari posse; unde concludit ^{A. C. 165.} hanc orationis partem inquit: Quæ cum ita sint, confecisse me existimo, nos Christianos non esse Atheos, cum credamus unum Deum æternum, invisibilem, impassibilem, incomprehensibilem, immensum, qui alio modo, quam intellectu attingi non potest. Concipimus etiam Deum habere Filium; nec me hæc dicentem quis irvideat? quæ enim de Deo, & Filio ejus credimus, non sunt similia fabulis Poetarum, Deos fingentium, hominibus nihilo meliores. Filius Dei est Verbum Patris, id est, Idea ejus, & Virtus; nam omnia per ipsum facta sunt, & Pater, & Filius unum sunt. Filius in Patre est, & Pater in Filio per Apologia A- unionem, & virtutem Spiritus; Filius thenagoræ. est cogitatio, & Verbum Patris; si ingenio vestro, quod clarum vobis est, & sublimè, assequi velitis, quid Nomen Filii significet, paucis exponam.

Filius est quædam productio Patris; quod autem non ita accipiendum, quasi Filius a Patre factus esset; nam a Principio, cum Deus esset Spiritus æternus, habebat in se Verbum, & Rationem æternam; sed a Patre processit, ut esset forma, & causa efficiens omnium rerum materialium. Et hoc est, quod dicit Spiritus Propheticus: Dominus possedit me in initio viarum suarum propter opera sua; & ^{Prov. 8. 22.} ^{Sec. 70.}

Hist. Eccles. Tom. I. Kk eundem

Sæculum II. eundem Spiritum, qui agit in Prophetas,
 A. C. 165. esse quemdam effluxum Dei, dicimus, qui
 sicut solis radius ab eo procedit. Quis

V. p. 17. igitur calumniam eorum patienter audire
 V. p. 27. queat, dicentium, nos esse Atheos, cum dari

Deum Patrem, Deum Filium, & Spiritum Sanctum asseramus, potentia unitos, & ordine distinctos? Præterea Theologia nostra docet, dari multitudinem Angelorum, quos Creator per Verbum suum distribuit, ut Elementorum, Calorum, & totius universi ordinem conservent. Rogo autem vos, ne miremini, quod exacte adeo Doctrinam nostram vobis explicem, id enim necessarium duxi, ut veritatem edocti, vulgi opinionibus, omni ratione, & fundamento carentibus, non accedatis.

Tum instituta comparatione inter Philosophiam moralem Christianam, & inter vanum, sterileque Philosophorum prophanorum studium, subjungit: Inter nos invenietis quidem homines rudes, vetulas, opifices, qui veritatem fidei suæ longis argumentationibus demonstrare nesciunt, at Doctrinæ suæ excellentiam, & utilitatem moribus referunt; argutias memoriter edicere non didicerunt, at bona opera exercent; illatas sibi injurias non ulciscuntur; petentibus largiuntur; proximum sicut seipsos amant. Quare puritatem animi, corporisque tanta cura custodimus? Certe non alia de causa, quam quod

p. 12.

quod persuasum habeamus, esse Deum, bonorum Remuneratorem, & malorum Vindicem. Post hæc objectionibus satisfacit, quare Christiani Sacrificia cruenta non offerant; quare nec idola, nec quidquam aliud corporeum adorent. Poetarum de ortu Deorum fabulas, & interpretationes allegoricas, quibus Philosophi has fictiones cum ratione conciliare satagebant, refellit; Idola quædam patrasse miracula concedit, quorum causam nullam aliam, quam malorum Dæmonum operam esse ostendit. Dæmonum etiam originem, & naturam explicans, liberum Angelorum æque, ac Dæmonum firmat arbitrium. Inde ad confutandas reliquas duas criminationes convertitur in hunc modum:

Sæculum II.
A. C. 165.

p. 25.

p. 27.

p. 35.

Quæ hæcenus a me dicta sunt, ad nos ab omnis criminis suspicione absolvendos, sufficere deberent; nullam enim vobis amplius dubitandi causam superesse puto, quin homines, qui recte vitam suam instituendi normam Deum sibi proponunt, eique soli placere cupiunt, toto animo ab ipsa peccati umbra, & minus honesta cogitatione abhorreant. Si enim post hanc vitam nihil timendum, aut sperandum censeremus, tunc quidem suspicio merito in nos caderet, nos carni, & sanguini, avaritiæ, & libidini indulgere; cum vero diu noctuque Deum non solum nostris actionibus, sed etiam ver-

Kk 2

bis,

Sæculum II.
A. C. 165.

bis, & cogitationibus præsentissimum credamus; cum Deum lucem esse imensam, & in intima cordium nostrorum perspicere nullatenus dubitemus, cum post hanc mortalem vitam alteram in cælo, ista, ultra quam concipere possumus, excellentiorem speremus, aut, si cum aliis ceciderimus, & peccaverimus, hac vita alteram, infinite miseriorem, perpetuandam in flammis timeamus, mea quidem sententia verosimile esse non potest, quod nos Christiani velimus esse mali, & tremendi Vindicis iudicium contemnere audeamus.

p. 36.

Ut calumniam incestus facilius repellat, charitatis puritatem, & castitatem Christianorum dilaudat; *Juxta ætatis distinctionem, inquit: quosdam diligimus ut filios, alios ut fratres, & sorores, seniores sicut parentes nostros honoramus; itaque magna cura castitatem servamus inter illos, quos tanquam sanguine junctos colimus. Quando osculum pacis damus, caute agimus, & modestia actum Religionis decente, si enim hoc osculum vel minimo cogitationis peccato fœdaretur, nos vita æterna privaret; sed spe vitæ alterius in præsentis sæculo etiam mentis voluptatem repudiamus. Unusquisque uxorem accipit secundum Leges nostras, non aliam quam liberos generandi finem habens; & imitatur agricolam, qui postquam semen terræ concredidit, in patientia messem expectat.*

spectat. Inter nos multos utriusque sexus inuenietis, qui cælibes consenscunt, quia in cælibatu perfectiori unione Deo coniungi sperant.

Sæculum II.
A. C. 165.

Quod vero, Christianos humanas carnes comedere, objicerent, in hunc modum diluit: *Per Legem nostram non licet nobis resistere illis, qui nos percutiunt, neque non benedicere illis, qui nobis maledicunt; nec simplici iustitia vivimus, qua par pari referri posse putatur, sed bonitate, & patientia super alios excellere satagimus. Nos ita comparatos quis sanæ mentis plurimorum hominum infandæ cædis suspectos habeat? non enim aliter carne hominis vesci possumus, nisi prius a nobis occisi. Si ex nostris accusatoribus quaesieritis, an id, quod proferunt, viderint, neminem sane eorum adeo depuduisse crediderim, ut affirmare audeat. Interim sunt nobis mancipia, aliis plura, aliis pauciora, oculos certe, & sagacitatem eorum effugere non possumus, & tamen necdum ullum eorum atrox mendacium protulit. Qua fide parricidii, & nefandæ comestionis accusantur illi, qui nec supplicium hominis, etiam jure damnati, conspiciere sustinent? nec lubenti animo gladiatorum, aut bestiarum spectaculis, præprimis si a vobis dentur, Principes! assistunt? his igitur spectaculis renuntiavimus, quia parum differre homicidas, & homicidiorum*

p. 38.

Kk 3

specta-

Sæculum II. *spectatores existimamus. Mulier, partum*
 A. C. 165. *abigens, apud nos parricidii rea est; &*
quæ infantem suum post nativitatem pro-
jectum derelinquit, infanticidam habemus;
quis ergo credat, nos infantes aliquam-
diu sollicite enutritos interimere? in om-
nibus æqualitatem servamus, & rationi
obedimus, non autem rationi Leges poni-
mus. Hæc est Apologiæ Athenagoræ
summa, quæ, sicut etiam tractatus de re-
surrectione mortuorum, ad nos integra
pervenit.

§. XLVIII.

S. Polycarpi Martyrium.

Non ideo autem Persecutio cessavit.
 Anno sequenti Marci Aurelii septimo,
 Jesu Christi centesimo, sexagesimo septi-
 mo multi Martyres Smirnæ in Asia passi
 sunt. Quos inter clarissimus est S. Poly-
 carpus hujus urbis Episcopus, qui a S. Jo-
 anne constitutus annos circiter septua-
 ginta hanc rexit Ecclesiam. Nonnulli
 SS. Martyrum ita flagellis conscissi, ut
 corporum interiora, eorumque venæ, &
 arteriæ conspici possent, cumque specta-
 tores, moti commiseratione, eorum for-
 tem deflerent, ipsi ora nequidem ad su-
 spira aperiebant, ignibus, & bestiis su-
 periores; non nulli, ut saltem sic eorum
 patientia frangeretur, acutis testarum
 fragmenti incubare coacti, exquisitis tor-
 mentis cruciabantur.

Eus. Chron.
An. 167.
Ibid. IV. hist.
cap. 14.
Epist. Eccl.
Smirn.

Præ